

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6CoCsp/42/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121268552
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:6121268552.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovovej a sudkýň JUDr. Lenky Halmešovej a JUDr. Márie Malíkovej, v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s., Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zast. Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., Ul. 1. Mája 173/11, pracovisko Piešťany, Teplická 147, IČO: 47234679, proti žalovanému: B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., S. XX, o zaplatenie 1.497,12 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 5. 11. 2021, č. k. 13Csp/71/2021-140, v spojení s opravným uznesením zo dňa 9.11.2021 č.k. 13Csp/71/2021-160, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 1.497,12 eura s 5% úrokom z omeškania zo sumy 1.362,- eur od 13.6.2018 do zaplatenia, všetko do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom bola uzatvorená dňa 2.11.2015 úverová zmluva, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 1.600,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť v 84 mesačných splátkach po 37,01 eura, počnúc od 2.12.2015, následne vždy v 15. deň každého mesiaca a splatiť ho do 84 mesiacov od poskytnutia úveru a pri úroku vo výške 21,12% ročne, RPMN vo výške 23,5 %, priemernej RPMN vo výške 15,44% a odplate vo výške 21,12% zaplatiť tak celkovo sumu 3.108,84 eura. Z podania žalobcu zo dňa 24.5.2018, adresovaného žalovanému súd zistil, že žalobca oznámil žalovanému pre nesplácanie úveru pristúpil k vyhláseniu splatnosti celého úveru a vyzval žalovaného k zaplateniu dluhu v sume 1.550,12 eura.

2. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 53 OZ, § 54, ods. 1,2 OZ, § 3 ods. 1 OZ, § 9 ods. 1,2,3 zákona č. 129/2010 Zb. zákonov, účinného v rozhodnom čase, § 11 ods. 1 citovaného zákona, § 497 Obchodného zákonníka, § 499 Obchodného zákonníka, § 502 Obchodného zákonníka, § 503, 504 Obchodného zákonníka, § 388, § 392 a § 397 Obchodného zákonníka Prvou a základnou otázkou, ktorú si konaní súd musel vyriešiť, je otázka, či medzi stranami vznikol spotrebiteľský vzťah. Súd kvalifikoval právny vzťah založený predmetnou zmluvou ako spotrebiteľskú zmluvu a aplikoval naň ustanovenia osobitných právnych noriem prijatých na ochranu spotrebiteľa (zákon o ochrane spotrebiteľa, Občiansky zákonník, zák. o spotrebiteľských úveroch), ako aj Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993. Poukázal na ust. § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch (v znení účinnom ku dňu 11.6.2015) a mal za nesporné preukázané, že strany uzavreli úverovú zmluvu za podmienok uvedených v bode 5 rozsudku. Zo zhodných strán sporu bolo preukázané, že žalovaný z uvedeného úveru uhradil sumu 893,24 eur. Je nepochybné, že zmluva obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, pričom tieto sú stanovené výškou, počtom, termínmi v súlade so smernicou i zákonom. Pokiaľ ide o posúdenie skutočnosti, či predmetná úverová zmluva je, alebo nie je bezúročná a bez poplatkov, skonštatoval, že zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom a to s ohľadom na kogentné ust. § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, t. j. úverové zmluvy sa vždy budú vo svojej podstate spravovať ust. Obchodného zákonníka (keďže sa jedná o absolútny obchod), t. j. povaha účastníkov zmluvy je právne irelevantná. To, že sa na úverovú

zmluvu aplikujú ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch neznamená, že by zmluva bola nejakým osobitným nominátnym typom v zmysle pomenovaných zmlúv podľa OZ, resp. Obchodného zákonníka. V ustanovení § 497 Obchodného zákonníka je normované pravidlo, podľa ktorého pri úvere je možné dohodnúť si úrok a v § 499 Obchodného zákonníka zase možnosť za poskytnutie úveru si dojednať odplatu. Zmluvnými stranami v riešenom prípade dohodnutá odplata za dojednanie záväzku poskytnúť úver, odráža zákonné pravidlo normované v § 497 a § 499 Obchodného zákonníka a jej neprijateľnosť je tak z podstaty veci vylúčená. Spotrebiteľský prieskum je vylúčený, ak by sa mal týkať hlavného predmetu plnenia alebo primeranosti ceny. Podstatou záväzku druhej strany zo zmluvy o úvere (dlžníka) je vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť celkovú odplatu za poskytnutie a užívanie úverových prostriedkov, v prípade primeranosti časti odplaty súd bez akýchkoľvek pochybností je, že dohoda o uvedenom je cenovým dojednaním dospel k záveru o nemožnosti, neprijateľnosti resp. o vylúčení takéhoto prieskumu. Ak je podmienka transparentnosti splnená, čo v tomto prípade, podľa názoru, nepochybne je, ďalší prieskum v prijateľnosti odplaty za dojednanie záväzku poskytnúť úver už nie je dovolený. Pokiaľ ide o vznesenú námietku premlčania žalovaným táto nie je dôvodná, a to ani čiastočne. Ako vyššie uviedol, ide o úverový vzťah, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia Obchodného zákonníka, ktorým platí všeobecná štvorročná premlčacia lehota a vzhľadom k všeobecným úverovým podmienkam, v ktorých sa strany dohodli na tom, že doručovanie sa uskutoční osobne alebo poštou. A ak nebude adresát na adrese, ktorú uviedol zastihnutý, zásielka sa považuje za doručenú po 10. dňoch od jej uloženia. Začala tak plynúť podľa § 391, § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka, dňom 8.6.2018, pretože oznámenie o zosplatnení celého úveru uvedeným spôsobom bolo žalovanému doručené dňa 7.6.2018 a žaloba bola podaná na súde dňa 18.3.2021, a teda nárok premlčaný nie je. Pokiaľ ide o námietku žalovaného, že predmetný úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, súd uviedol, že žalovaný toto svoje tvrdenie nepreukázal. Konkrétne však uviedol iba okolnosť, že v jeho neprospech je zmluvná podmienka, týkajúca sa výšky RPMN, ktorá je uvedená nesprávne, a to v jeho neprospech a tvrdil preto, že predmetná zmluva je neplatná aj pre rozpor so zákonom a s dobrými mravmi. Súd prieskumnou činnosťou nezistil, že by zmluva obsahovala akúkoľvek neprijateľnú podmienku a považuje ju preto za v plnom rozsahu za platnú. Z uvedených dôvodov preto žalobe vyhovel a v závere uviedol, že žalovaný v čase podpísania uvedenej zmluvy s jej obsahom súhlasil. Úver za nej dohodnutých podmienok prevzal a zaviazal sa ho splácať. Svoje námietky voči úverovej zmluve vzniesol až v tomto konaní a súd takéto jeho konanie považuje za účelové, v snahe sa vyhnúť splateniu dlhu a teda konanie, ktoré nepochybne je v rozpore s dobrými mravmi. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi v konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3.Opravným uznesením zo dňa 9.11. 2021 č. k. 13Csp/71/2021-160 súd opravil odôvodnenie rozsudku v časti jeho bodov 35. a 36. tak, že správne má znieť: bod 35. V danom prípade je nepochybné, že zmluva obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny (v rámci toho anuitne i úrokov a iných poplatkov), pričom tieto sú stanovené výškou, počtom, termínmi v súlade so Smernica i zákonom, keď počet splátok je 84, výška jednotlivých splátok a jej splatnosť je 37,01 eur mesačne, 15. deň v kalendárnom mesiaci (splatnosť úrokov a poplatkov - mesačne), pričom úver je splatný od prvej splátky - 2.12.2015 a konečná splatnosť úveru je 84 mesiacov od splatnosti prvej splátky. Bod 36. Pokiaľ ide o posúdenie skutočností, či predmetná úverová zmluva je alebo nie je bezúročná a bez poplatkov pre nenaplnenie zákonných náležitostí v zmysle § 9 ods. 2, písm. j) zákona č. 129/2010 Zb., súd konštatuje, že predmetná zmluva obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (viď bod 41 a 42 tohto rozsudku). V zostávajúcich častiach zostáva toto rozhodnutie nezmenené. Svoje rozhodnutie odôvodnil postupom podľa § 224 CSP a opravil chyby v písaní, keď pri písaní rozsudku bol chýbajúci text v bodoch 34. až 36. uvedeného rozsudku, preto ho opravným uznesením doplnil.

4.Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný a domáhal sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na nové konanie. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa jeho názoru zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a úver sa dá považovať za bezúročný a bez poplatkov. V predmetnej zmluve je neprimeraná odplata, rozhodcovská doložka, dohoda o zrážkach zo mzdy, zmluvná pokuta, sankcia a poplatky RPMN, ktorá prevyšuje prípadnú prípustnú odplatu. Ďalej uviedol, že tiež nesúhlasí s názorom, že na daný prípad sa vzťahuje štvorročná premlčacia doba podľa Obchodného zákonníka, pretože ide o spotrebiteľský úver podľa Občianskeho zákonníka, preto námietka premlčania je dôvodná a súd prvej inštancie mal žalobu zamietnuť a nárok žalobcu uznať ako premlčaný v celom rozsahu. V prípade spotrebiteľských zmlúv platí, že premlčacia doba začína plynúť od zročnosti splátky, kvôli ktorej sa predčasné splatenie žiada, nie od okamihu predčasného

zosplatenia. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/115/2019. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy, inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu. Zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., a preto sa dá považovať za bezúročnú a bez poplatkov. V tej súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/256/2013. Taktiež poukázal na ust § 7 ods. 1, podľa ktorého v prípade hrubého porušenia povinnosti, sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopností splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. V súlade s § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch platí, že ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorázové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinností podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. V závere konštatoval, že súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil, keď na prejednávanej vec neaplikoval ustanovenia o ochrane spotrebiteľa a nezistil, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky.

5. Žalobca sa k odvolaniu nevyjadril.

6. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas oprávnenou stranou - žalovaným v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP) po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom ako zistil súd prvej inštancie bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia (§ 383 CSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a contrario a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. 7. V preskúmanom prípade sa žalobca podanou žalobou domáhal proti žalovanému zaplatenia sumy 1.497,12 eura s príslušenstvom z dôvodu, že dňa 2.11.2015 uzatvoril so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 4511003914 na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 1.600,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať po 84 mesačných splátok, pričom výška mesačnej splátky bola 37,01 eura, ročná úroková sadzba 21,12%, RPMN 23,5 %, odpata 21,12%, priemerná hodnota RPMN 15,44% s tým, že prvá splátka je splatná po mesiaci, od dátumu poskytnutia úveru a dátum druhej a nasledujúcej splátky je vždy v 15. deň v kalendárnom mesiaci, počínajúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom je splatná prvá splátka. Žalovaný svoj záväzok riadne a včas neplnil a z poskytnutého úveru zaplatil 893,24 eura. Žalobca dňa 24.5.2018 vyzval žalovaného k splateniu celého dlhu s tým, že dlžnú čiastku vo výške 1.550,12 eur bol povinný zaplatiť do 15 dní od spísania výzvy na bankový účet, ktorý označil. Vo výzve zároveň bolo uvedené, že ak dlžnú čiastku v uvedenej lehote nezaplatí, bude zahájené príslušné súdne konanie. Súd prvej inštancie sporom dotknutú zmluvu, z ktorej žalobca vyvodzuje svoj nárok posúdil ako zmluvu o úvere, ktorá predstavuje absolútny obchod a aplikoval na takto založený záväzkový vzťah normy Obchodného zákonníka, i čo sa týka dĺžky a plynutia premlčacej doby.

8. Posudzujúc prejednávajúcu vec vzhľadom k vyššie uvedenému, odvolací súd dospel k záveru, že i keď sporom dotknutá zmluva je zmluvou úverovou, na ktorú dopadá tretia časť Obchodného zákonníka, je tiež zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú je potrebné aplikovať normy spotrebiteľského práva, a to zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, Smernicu rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 a zákon o ochrane spotrebiteľa ako lex specialis a všeobecnú úpravu, obsiahnutú v ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Nepochybne je totiž zmluvou typovou, uzatvorenou medzi veriteľom, ktorý bol podnikateľom a predmet konania sa týkal jeho podnikateľskej činnosti (dodávateľ) a žalovaným ako spotrebiteľom, ktorý nemal možnosť jej predformulovaný obsah ovplyvniť, a teda pri vzájomnej konfrontácii bola zjavná faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Za danej situácie tak na právne vzťahy je dôvodné použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj pokiaľ ide o posúdenie premlčania. Odvolací súd nijako nepopiera argumenty, že úver je absolútnym obchodom, a že na úver dopadá tretia časť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov úverovej zmluvy. Predmetná vec je však o spotrebiteľskej zmluve, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou. Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Teda ide o typický

občianskoprávny vzťah. Úverovanie spotrebiteľov patrí medzi najfrekventovanejšie občianskoprávne vzťahy.

9. Je náležité a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, že v prípade dublicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je dôvodné aplikovať právnu úpravu o občianskych právach, a nie podnikateľské právo. V zmysle ust. § 54 ods. 1 OZ, platného v čase uzatvorenia zmluvy, spotrebiteľovi sa „ani inak nesmie zhoršiť jeho postavenie“. Použitie nevýhodnejšieho podnikateľského práva ako občianskeho práva na spotrebiteľský právny vzťah, vrátane premlčania, predstavuje takéto zhoršenie postavenie spotrebiteľa.

10. O tom, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, odvolací súd nepochyboval a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia ust. § 52 ods. 1 OZ, za ktorú sa považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ak ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Niet preto rozumného dôvodu na konštatovanie, že na plynutie času a jeho dôsledky vrátane premlčania v typickej občianskoprávnej veci má dopadať právna úprava regulujúca vzťahy v zásade medzi biznismenmi, ak Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má aj pre spotrebiteľov a je pre spotrebiteľov výhodnejšia. V bežných medziľudských vzťahoch použitie podnikateľského práva na spotrebiteľský vzťah môže s nepochopením a princípom právnej istoty a dôvery v objektívne právo narážať na predstavy spotrebiteľov, že na nich dopadá občianske právo, a nie Obchodný zákonník.

11. Iná vec by bola, ak by išlo o úver medzi dvoma podnikateľmi, resp. ak by nešlo o spotrebiteľskú zmluvu. V danom prípade treba pripomenúť, že ide o formulárovú zmluvu, ktorej predformulované zmluvné podmienky spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť. V preskúmvanej veci by sa postavenie spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy použitím inštitútu práva podľa Obchodného zákonníka s odkazom na § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka zhoršilo napriek tomu, že Občiansky zákonník upravuje pre spotrebiteľa rovnaký inštitút priaznivejšie.

12. Ak teda súd prvej inštancie pri vznesenej námietke premlčania postupoval podľa Obchodného zákonníka, jeho postup nebol správny a odvolací súd sa s takýmto právnym posúdením nestotožňuje. Za danej situácie tak na právne vzťahy strán sporu je dôvodné použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj pokiaľ ide o posúdenie premlčania.

13. Podľa § 100 ods. 1 OZ, sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

14. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doma je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

15. Ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doma odo dňa zročnosti nesplnenej splátky (§ 103 OZ).

16. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky.

17. Podľa § 53 ods. 9 OZ, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr, po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

18. Podľa § 54a OZ, premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy nahradiť ho novým právom, alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť, možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

19. I keď vychádzajúc z platnej právnej úpravy, dlžník je v zásade povinný plniť celý dlh jednorázovo dohodu dlžníka a veriteľa alebo rozhodnutím súdu môže byť založené i plnenie dlhu v splátkach. Pri plnení v splátkach ide vlastne o dvojakú dobu splatnosti, keďže jednak je stanovená doba plnenia (splatnosti jednotlivých splátok) a súčasne je určená i splatnosť celej pohľadávky. Ak dlžník plnil v splátkach, nezaplatením jednej alebo viacerých splátok v čase ich splatnosti, nespôsobuje bez ďalšieho splatnosť celého dlhu. Každá zo splátok totiž predstavuje samostatný dlh, ktorý veriteľ môže samostatne uplatňovať na súde. Súčasťou podmienok splatnosti jednotlivých splátok môže byť i určenie, že pre nesplnenie niektorej splátky je veriteľ oprávnený žiadať celý zvyšok pohľadávky naraz (§ 565 OZ). Ide tu tak o podmienenú výhodu splácať dlh v splátkach, ktorá spočíva v tom, že dlžník dodrží splátky. Ak dlžník nedodrží dohodu o včasnom splnení dohodnutých splátok alebo súdne rozhodnutie o povolení splátok, stráca výhodu za predpokladov, že veriteľ požiadala o zaplatenie celej pohľadávky, resp. nezaplateného zvyšku pohľadávky naraz. Uplatnenie práva na zaplatenie celej pohľadávky je v právomoci veriteľa, ktorý toto právo môže, ale aj nemusí uplatniť. Stratu výhody splátok musí veriteľ dlžníkovi oznámiť, prípadne i

uplatniť na súde podaním žaloby. Splatnosť celej pohľadávky tak nenastala priamo zo zákona, ale záleží na veriteľovi, či toto právo uplatní, teda či vyzve dlžníka na zaplatenie celého zvyšku dlhu. Toto svoje právo požadovať zaplatenie celej pohľadávky z dôvodu straty výhody splátok je časovo obmedzené tak, že veriteľ ho môže použiť najneskôr do splatnosti najbližšej ďalšej splátky. Ust. § 565 OZ o strate výhody splátok je modifikované vo vzťahu k plneniu zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach od 1.11.2008, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 379/2008 Z. z. tak, že veriteľ je v prípade nesplnenia niektorej splátky oprávnený požadovať od dlžníka zaplatenie celého zvyšku pohľadávky, najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Pokiaľ ide o premlčanie splátok platí, že premlčacia doba tu začína plynúť osobitne vo vzťahu ku každej splátke odo dňa jej splatnosti a premlčacia doba ohľadne celej pohľadávky v prípade straty výhody splátok začína plynúť odo dňa splatnosti nezaplatenej splátky.

20. Podmienkou účinnosti výzvy na zaplatenie celej pohľadávky je, že veriteľ v zákonom stanovenej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva podľa § 565 OZ je teda podmienená aj tým, aby veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil spotrebiteľa na to, že toto právo využije. Ak je táto podmienka splnená, môže dôjsť k zosplatneniu úveru. Súd má ex offio skúmať v spotrebiteľskej zmluve, či vyššie uvedené podmienky boli splnené, či dodávateľovi vzniklo právo na predčasné zosplatnenie úveru a skúma, či bolo predčasné zosplatnenie úveru v zmluve dohodnuté, a či bolo dohodnuté aj platne. Právo veriteľa na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru nemusí byť upravené priamo v texte zmluvy, postačuje ak je uvedené v obchodných podmienkach, na ktoré zmluva výslovne odkazuje a súčasne je zmluva podpísaná. V danej spornej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by bol žalovaný upozornený na to, že dôjde k zosplatneniu úveru. Treba upriamiť pozornosť na č.l. 20 spisu, kde je len výzva žalobcu zo dňa 24.5.2018, kde bol vyzvaný k splateniu celého úveru, avšak doposiaľ sa v spise nenachádza žiaden listinný doklad, že by žalobca upozornil žalovaného, že dôjde k zosplatneniu celého úveru.

21. Pre bezpečný záver o tom, či došlo či i k čiastočnému (nie) premlčaniu nároku žalobcu, v danom prípade je však potrebné prioritne ustáliť, či vôbec došlo k zosplatneniu dlhu žalovaného a kedy t. j. k uplatneniu práva žalobcom v zmysle § 565 OZ. V tejto súvislosti opäť odvolací súd poznamenáva, že uplatnenie práva na splatenie celej pohľadávky je viazané na splnenie nasledujúcich podmienok: a) možnosť straty výhody splátok bola výslovne určená v dohode medzi veriteľom a dlžníkom alebo v súdnom rozhodnutí, b) dlžník nesplní niektorú zo splátok v deň jej splatnosti, c) veriteľ požiadala dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky, resp. v súlade s § 53 ods. 9 OZ.

22. S ohľadom na svoje právne závery sa však súd prvej inštancie vecou z tohto pohľadu nezaoberal a v nadväznosti i na dojednania úverovej zmluvy v spojení so všeobecnými obchodnými podmienkami, tieto skutočnosti ani nehodnotil. Až po ich dôslednom posúdení bude môcť následne prijať záver o tom, či došlo k premlčaniu pohľadávky uplatňovanej žalobcom v konaní a v prípade, ak dôjde k zisteniu, že žalobcom uplatňovaný nárok je premlčaný, nebude môcť takýto premlčaný nárok priznať.

23. Podľa ustálenej právnej teórie súdnej praxe je sporové konanie ovládané prejednávacou zásadou, v zmysle ktorej tvrdiť skutočnosti a navrhovať na ich preukázanie dôkazu je vecou stransforu. Teória procesného práva podmieňuje úspech strany v spore unesením dvoch bremien. Ide o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu privodiť jeho úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať (§ 132 ods. 1 CSP). Predmetné ustanovenie stanovuje ak dôkaznú povinnosť v stransforom konaní t. j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Zásadne na stranách sporu leží iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov. Strana, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu, zisteného na základe vykonaných dôkazov. Totožné následky postihujú tú stranu sporu, ktorá síce navrhla dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany sporu. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie strany sporu nie je preukázané v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé, ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie.

24. V ďalšom konaní súd prvej inštancie bude postupovať vo vyššie naznačenom smere, posúdi, či vôbec došlo k zosplatneniu dlhu a následne posúdi plynutie premlčacej doby. V zmysle ust. § 103 OZ treba opätovne podotknúť, že ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak by teda nedošlo k zosplatneniu celého dlhu, tak premlčacia doba začína plynúť odo dňa zročnosti každej nesplatennej splátky. Ak sa však pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročný celý dlh (§ 565) začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej

splátky. Je zřejmé, že citované ustanovenie neviaže začiatok premlčacej doby na dátum vyhlásenia predčasnej splatnosti celého dlhu, ani na prípadný neskorší dátum uvedený veriteľom v liste, ktorou dlh predčasne zosplatnil, ale len na dátum zročnosti tej nesplnenej splátky, pre ktorej nesplnením sa stal zročným celý dlh. V prípade spotrebiteľskej zmluvy má dodávateľ podľa § 53 ods. 9 OZ povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatnenie (§ 565 OZ) ešte tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky, to však nič nemení na tom, že premlčacia doba sa aj v tomto prípade začína počítať odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky (§ 103 druhá veta OZ). Je pravdou, že tým zákonodarca de facto skrátil premlčaciu dobu pre takýto prípad o tri mesiace (keďže prvé tri mesiace s omeškaním dlžníka so splátkou dodávateľ nemôže ešte zosplatniť dlh, lebo by porušil ust. § 53 ods. 9), avšak premlčacia doba nie je v fixný inštitút a je právom zákonodarcu stanoviť pre jednotlivé prípady premlčaciu dobu odlišne. Za predpokladu, že takto ustanovená premlčacia doba je dostatočná na uplatnenie práva, teda že takýmto stanovením premlčacej doby nedôjde k znemožneniu, resp. k podstatnému sťaženiu možnosti veriteľa uplatňovať svoje práva.

25. Po doplnení dokazovania vo vyššie naznačenom smere, súd prvej inštancie v prípade, ak dôjde k záveru, že žalobcom uplatnený nárok premlčaný nie je, bude posudzovať zmluvu ako spotrebiteľskú a hodnotiť jej neprijateľné podmienky a zaoberať sa všetkými námietkami žalovaného, uvádzanými v odvolaní, čo sa týka neprijateľnosti zmluvných podmienok. Keďže súd prvej inštancie takto doposiaľ nepostupoval, odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. b), c), CSP, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). Po doplnení dokazovania a následného posúdenia zhora naznačených zásadných otázok, vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie i náležitým zákonom zodpovedajúcim spôsobom odôvodní. Zároveň rozhodne i o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 396 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).